

Bewustwording en handhaving

Advies op de nota 'Gezonde en positieve samenleving'

Adviesraad Sociaal Domein gemeente Urk

25 september 2018

Om tot een effectief gemeentelijke beleid aangaande de verslavingszorg te komen zijn de begrippen bewustwording en handhaving onontbeerlijk. Door middel van een rechtvaardige handhaving en het creëren van een individueel bewustzijn kan preventief gehandeld worden. Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Urk over de ons op 27 juni 2018 toegezonden nota 'Gezonde en positieve samenleving' is opgebouwd aan de hand van 7 onderwerpen. Allereerst gaan wij in op het taalgebruik in de nota en de cijfermatige onderbouwing daarvan. Vervolgens zal de noodzaak van bewustwording en handhaving worden behandeld. Daarna zal worden ingegaan op het belang van preventief beleid voor de jeugd en de noodzaak van de aanpak van de illegale horeca. Afsluitend zal worden ingegaan op het bredere spectrum van verslavingen en op de rol van de kerken bij het preventiebeleid in de Urker samenleving. Wij hopen dat onze zienswijze op en uitwerking van deze onderwerpen zullen leiden tot het aanpassen van de nota 'Gezonde en positieve samenleving' op deze belangrijke onderwerpen.

Taalgebruik en cijfermatige onderbouwing

De nota begint met een uiteenzetting van de landelijke wet- en regelgeving. Vervolgens wordt ingegaan op het regionale beleid om uiteindelijk uit te komen bij het locale beleid en de resultaten van het beleid van de afgelopen vier jaar. De nota is in algemene bewoording geformuleerd, het unieke karakter van de Urker bevolkingsopbouw vraagt om een specifieke aanpak. Deze aanpak is naar onze mening niet concreet genoeg beschreven.

De resultaten en doelstellingen zijn onderbouwd met cijfers van de jongeren enquête van de GGD en de Flevomonitor. Het is jammer dat voornamelijk deze cijfers richtinggevend zijn in de nota. De respons op de jongeren enquête van de GGD is ons inziens te laag om beleid op te maken. Het is naar onze mening raadzaam om deze gegevens aan te vullen met data vanuit de ketenpartners en de achterban.

Op grond van de cijfers wordt een redelijk positiefbeeld over de Urker situatie geschetst. In vergelijking met de andere Flevolandse gemeenten lijkt het op Urk nog wel mee te vallen. Maar op het gebied van de verslavingszorg kan het niet meevallen, elke verslaafde is er nog één te veel. Wij zouden deze urgentie graag terugzien in het taalgebruik van de nota. Laat de teneur niet zijn: 'het valt wel mee,' maar: 'er is sprake van verslavingsproblematiek en die gaan we koste wat kost te lijf, elke verslaafde is er één te veel en de verslavingszorg is een verantwoordelijkheid van de hele samenleving.' Een dergelijke benadering sluit ons inziens beter aan bij het, mede door de media gevoede, beeld onder de bevolking. Activerend taalgebruik sluit hier ook bij, geen opendeuren maar duidelijk benoemen waar de problemen zitten om op die manier bewustwording te creëren.

Bewustwording en mentaliteitsverandering

In de nota wordt aangestuurd op een mentaliteitsverandering bij de bevolking. Er wordt gewezen op al behaalde resultaten. Wij zijn ons er van bewust dat het bereiken van een mentaliteitsverandering een langdurig proces is.

Voor het bereiken van een mentaliteitsverandering is bewustwording noodzakelijk, het bewust worden van het eigen gedrag, de risico's van verslavingen en de eigen invloed hierop. Het is van belang dat het beleid gericht is op het bereiken van een individuele bewustwording. *Ook in het rapport 'Vier jaar leren in het sociaal domein' geeft aan dat het nodig is om de burger meer te betrekken bij de besluitvorming.* Een mogelijkheid om deze bewustwording en betrokkenheid te creëren kan zijn door de burger te betrekken bij de totstandkoming van het beleid aangaande de verslavingszorg. Om de burger bovendien echt bewust te maken van waar hij mee bezig is zal de gemeente handhavend moeten optreden.

Handhaving en gedoogbeleid

Wij herhalen de in de nota uitgesproken roep van de ketenpartners om meer en betere handhaving. De gemeente Urk voert onder andere een gedoogbeleid inzake alcohol in de openbare ruimte en inzake de illegale horeca. In de nota wordt uitgesproken dat de gemeente Urk NIX18 als norm neemt. Het stellen van normen is een goede stap, maar de wettelijke normen zullen ook gehandhaafd moeten worden. Een goede handhaving zal bijdragen aan een bewustwording en zal op die manier de in de nota zo gewenste mentaliteitsverandering in de hand werken. Het is dan ook verbazingwekkend dat het streven is om in 2022 de naleving voor de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in sportkantines te laten stijgen van 20% naar 35%. Bij een volledige naleving van NIX18 zou dit percentage op 100% horen te liggen. Te meer nog omdat in de nota wordt gesteld dat gesubsidieerde partijen die onvoldoende toezien op het nuttigen van alcohol door jongeren onder 18 te maken kunnen krijgen met stopzetting of invordering van de subsidie. Het voeren van een gedoogbeleid werkt verwarrend en zal de mentaliteitsverandering in de weg staan. Ook het gedoogbeleid in de illegale horeca draagt hieraan bij.

Illegale horeca

Het verbaast ons dat wij in de nota de illegale horeca niet tegenkomen. In de illegale horeca is sprake van een ongecontroleerde inname van alcoholen wordt het rookverbod niet nageleefd. Juist op deze verzamelplaats van jeugd is winst te halen door een goede handhaving. Hier kan door handhaving bij jonge bezoekers verslavingsproblematiek al vroeg gesignaleerd en behandeld worden. Wij adviseren dan ook om de illegale horeca op te nemen in de nota. Het gedoogbeleid en ongecontroleerde omgeving voor inname van verslavende middelen werkt een negatief zelfbeeld bij de jeugd in hand.

Zelfbeeld en straatwerk

Jongeren en jongvolwassenen hebben over het algemeen geen goed of positief zelfbeeld. Een sociale en emotionele ontwikkeling is belangrijk om uit te kunnen groeien tot een zelfstandig denkend individu. Urk is een omgeving waarin welvaart nogal eens prevaleert boven welzijn. Waardoor materialistisch gedrag behoorlijk geaccepteerd is en in zeker mate ook wordt gestimuleerd. Urk als gemeenschap zou actief gezonde rolmodellen moeten promoten. En een samenleving waarin drank-drugsgebruik en roken sociaal geaccepteerd is af moeten wijzen.

Straatwerk door goed getrainde/geschoolde straatwerkers is van groot belang. Onduidelijk in de nota is wie wat voor zijn/haar rekening neemt. Het actief opzoeken van de jongeren en het vroegtijdig kunnen constateren van bepaald gedrag is van essentieel belang. Preventief werken is in ieders belang.

Bredere verslavingsproblematiek

Wij zijn van mening dat de nota op meer vormen van verslaving zou moeten ingaan. Hierbij valt te denken aan gok-, game en seksverslaving. Uit door de Adviesraad Sociaal Domein gebrachte werkbezoeken weten wij dat deze problematiek ook op Urk speelt. Wij adviseren dan ook om de bredere verslavingsproblematiek in de nota op te nemen en tot een integrale aanpak te komen. Om die reden adviseren wij ook om de sportkantines niet enkel rookvrij maar ook alcohol, gok- en drugsvrij te maken.

Kerken

Bij een integrale aanpak kunnen in de Urker samenleving de kerken niet ontbreken. De kerken beschikken over netwerken waarmee ze de jeugd kunnen bereiken en hebben grote invloed op de moraliteit van de bevolking. De kerken zouden betrokken moeten zijn in de aanpak van de verslavingsproblematiek. Opvallend is dat in de nota wel budget voor Samenwerking Kerkelijk Platform Jeugd is gereserveerd maar dat niet duidelijk wordt welke rol voor de kerken is weggelegd.